

Ik maak me
zorgen om
een kind

Herken jij de signalen van
kindermishandeling?
Kom in actie. Want er is
altijd iets wat je kunt doen.
Ook als je twijfelt.

Ook jij
kunt iets
doen!

Ook jij kunt iets doen om kindermishandeling te stoppen

Gemiddeld één kind in elke schoolklas heeft te maken met een vorm van kindermishandeling. Slechts een klein deel van deze kinderen krijgt hulp.

Kindermishandeling is niet alleen fysiek geweld of seksueel misbruik. Het kan bijvoorbeeld ook gaan om uitschelden, kleineren of verwaarlozing. Kindermishandeling komt meer voor dan je denkt, in alle milieus en culturen. In de regio Hart van Brabant hebben ieder jaar 3000 kinderen te maken met kindermishandeling of huiselijk geweld.

Kinderen die mishandeld worden houden dat vaak geheim, omdat ze zich schamen, bang zijn of zichzelf de schuld geven. En mensen in hun omgeving – familie, burens, school, vriendjes, klasgenoten – weten vaak niet hoe ze kunnen helpen. Daar moet iets aan veranderen.

*Maak jij je zorgen om een kind? Kom in actie!
Want er is altijd iets wat je kunt doen. Oók als je twijfelt.*

Dit kun je doen:

Herken signalen
Pagina 4-7

Kom in actie
Pagina 8-13

Vraag hulp
Pagina 14-15

**Meldcode voor
professionals**
Pagina 16-19

‘Ik twijfelde of ik het wel goed zag, maar ik bleef me zorgen maken’

Jade: *‘Het vriendje van mijn zoontje speelt vaak bij ons. Hij wil eigenlijk nooit dat mijn zoontje en andere vriendjes bij hem thuis komen spelen. En heel vreemd: altijd als mijn man binnenkomt, sluipt hij snel naar boven. Terwijl hij daarvoor nog lekker aan het spelen was. Ik dacht altijd dat ik kindermishandeling wel zou herkennen. Een blauwe plek zou zien ofzo. Maar dit zag ik niet, dit voelde ik. Ik voelde dat hij bang was. Daarom heeft het ook veel te lang geduurd voordat ik uiteindelijk iets deed. Ik twijfelde of ik het wel goed zag, maar ik bleef me zorgen maken. Ik wist ook niet goed wat ik kon doen. Toen dacht ik: ik vraag het eens aan de juf op school. Zij herkende het gedrag waar ik me zorgen om maakte. Ze is er verder achteraan gegaan.’*

Herken signalen

Tientallen signalen kunnen wijzen op kindermishandeling. De signalen zijn vaak minder duidelijk dan een blauwe plek. Misschien komen de kinderen nooit buiten, krijgen ze onvoldoende eten en drinken of worden ze thuis uitgescholden en getreiterd. Kindermishandeling is namelijk niet alleen fysiek geweld.

Herken signalen bij kinderen

Je kunt kindermishandeling bijvoorbeeld herkennen aan het gedrag van het kind, hoe het kind eruit ziet, hoe het kind omgaat met anderen en in welke situaties het kind terecht komt. De aanwezigheid van een signaal betekent niet dat er altijd sprake is van kindermishandeling.

Hoe ziet het kind eruit?

- Heeft vaak buikpijn, hoofdpijn of valt flauw.
- Komt aan in gewicht of valt juist af.
- Ziet er moe uit.
- Is vaak of lang ziek.
- Heeft vieze haren of een slecht verzorgd gebit.
- Heeft blauwe plekken, wonden of littekens.
- Draagt vieze of kapotte kleding en schoenen.
- Motorische problemen: loopt achter in de ontwikkeling.
- Kleine ongelukjes (zoals in de broek plassen).

Hoe gaat het kind om met anderen?

- Leeft in 'een eigen wereld'.
- Wil veel aandacht of is bang om alleen te zijn.
- Isoleert zichzelf.
- Neemt geen vriendjes mee naar huis.
- Is bang voor bepaalde plekken of mensen.
- Wil niet aangeraakt worden.
- Kijkt weg bij oogcontact.
- Gaat ruw om met dieren.

Ik maak me
zorgen om mijn
kleinkind

zij is vaak lang alleen thuis

In welke situaties komt het kind terecht?

- Kan (ineens) niet (meer) meekomen met leeftijdsgenoten.
- Is vaak te laat op school of zelfs afwezig.
- Voert taken uit die niet bij de leeftijd passen.
- Is vaak alleen.
- Heeft honger, ontbijt niet of neemt geen lunch mee.
- Begrijpt sociale omgangsnormen onvoldoende.

Hoe gedraagt het kind zich?

- Is snel afgeleid.
- Is overdreven druk of juist overdreven rustig.
- Gaat vaak tegen de regels of volwassenen in.
- Is vaak overdreven vroeg of blijft lang rondhangen op school.
- Zegt negatieve dingen over zichzelf, anderen of de wereld.
- Speelt gewelddadige of seksuele situaties na.
- Wordt snel boos en gaat dan slaan, schoppen, spugen of bijten.
- Steelt of maakt spullen stuk.
- Gebruikt alcohol of drugs.
- Manipuleert en verdraait de werkelijkheid.

Herken signalen bij volwassenen

Je kunt kindermishandeling herkennen aan de manier waarop volwassenen met hun kind omgaan, maar ook hoe de volwassene in z'n vel zit, hoe hij of zij omgaat met anderen en hoe het gaat in het gezin. De aanwezigheid van een signaal betekent niet dat er altijd sprake is van kindermishandeling.

Hoe gaat de volwassene met het kind om?

- Klaagt over het kind.
- Troost het kind niet.
- Houdt het kind vaak thuis.
- Geeft het kind zoveel regels dat het weinig mag.
- Kijkt niet om naar het kind en is hier onverschillig over.
- Geeft het kind taken die niet bij de leeftijd passen.
- Schreeuwt tegen het kind.
- Scheldt het kind uit.
- Raakt het kind op een harde manier aan.
- Slaat, schopt of duwt het kind wanneer er iets aan de hand is.

Hoe zit de volwassene in z'n vel?

- Zegt dat hij of zij het kind niet aankan.
- Ervaart veel stress en spanning door allerlei gebeurtenissen.
- Doet alsof het hem of haar niet uitmaakt hoe het met het kind gaat.
- Zegt negatieve dingen over zichzelf, anderen of de wereld.
- Gebruikt drank en/of drugs terwijl het de verantwoordelijkheid heeft.

Hoe gaat het in het gezin?

- Heeft weinig contact met anderen of andere gezinnen.
- Er is vaak ruzie thuis.
- Gezinsleden worden vaak ziekgemeld.
- Zijn vaak verhuisd.

Ik maak me
zorgen om mijn
buurmeisje

zij ziet er verwaarloosd uit

Hoe gaat de volwassene met anderen om?

- Komt afspraken niet na.
- Praat liever niet met leraren of begeleiders.
- Gaat tegen adviezen van school of andere organisaties in.
- Heeft vaak en veelvuldig contact met hulporganisaties.
- Gaat steeds naar andere dokters en ziekenhuizen.
- Zegt nee tegen medische of geestelijke hulp voor het kind.
- Laat zich moeilijk aanspreken door andere volwassenen.

Kom in actie

Iedereen ziet weleens iets gebeuren of hoort iets dat een signaal kan zijn van kindermishandeling. De aanwezigheid van een signaal betekent niet dat er altijd sprake is van kindermishandeling. Een eerste stap is om je zorgen te delen met anderen. Misschien weten zij wat er aan de hand is. Je kunt ook het gezin steunen door te vragen hoe het eigenlijk thuis gaat vanuit een onbevooroordeelde vraag en houding. Kijk vooral niet weg!

Ik maak me zorgen om een vriendje van mijn zoontje

ik zie hem vaak heel laat op straat

Praat met het kind

Laat het kind merken dat je geïnteresseerd bent in hoe het met het kind gaat. Zo weet het kind dat iemand hem of haar ziet en dat het niet alleen is. Stel voorzichtig een open vraag over dat waar je je zorgen om maakt. Zo weet je meer over hoe het met het gezin gaat.

Hoe voer je een goed gesprek met een kind?

Met deze voorbeeldzinnen kun je praten over wat je zag of hoorde.

- 'Wat zijn je hobby's? Hoe gaat het op school?'
- 'Wat vind je leuk? Wat vind je niet leuk?'
- 'Iedereen heeft weleens ruzie, is er bij jou ook weleens ruzie? En wat gebeurt er dan?'
- 'Wat deed jij / papa / mama toen?'
- 'Wat zou je willen dat er beter of anders wordt?'
- 'Wat zou je willen dat ik zou doen om jou te helpen?'

Hier kun je op letten om het gesprek goed te laten verlopen.

- Stel open vragen, zodat je het verhaal niet invult en het kind kan vertellen. Dus niet: 'Vond je het vervelend?', maar 'Wat vond je daarvan?'
- Zeg geen slechte dingen over de familie van het kind.
- Bedank het kind dat het zijn verhaal met je wil delen en laat merken dat je dat knap vindt.
- Beloof het kind nooit dat je iets geheim kunt houden – om het kind te helpen heb je namelijk hulp nodig van anderen.
- Beloof wel de tijd te nemen en hierin het kind steeds mee te nemen in de stappen die je zet.
- Hoor je iets wat je moet delen met anderen na het gesprek? Zeg dit tegen het kind. Leg uit wat je gaat doen en zeg dat je hem of haar op de hoogte houdt.
- Sluit het gesprek af met een luchtig onderwerp, zoals plannen voor de middag of het weekend.

Ik maak me zorgen om mijn vriendin

haar ouders vechten
elkaar de tent uit

Praat met de volwassene

De kans is groot dat je niet weet of er iets aan de hand is. Als je je er veilig bij voelt, kun je daarom de volwassene eens vragen hoe het eigenlijk gaat. Misschien is er niets aan de hand, of heeft het gezin een ander probleem. Je komt er pas achter als je het vraagt. Bovendien heeft bij kindermishandeling óók de volwassene hulp nodig. Misschien is er veel stress in het gezin. Of behandelt de volwassene het kind zo, omdat hij of zij denkt dat dit normaal is.

Jij hoeft als omstander nooit de rol van hulpverlener te nemen. Juist als (mede)ouder kun je belangstelling tonen en steun bieden. Warmte en aandacht worden meestal gewaardeerd door ouders waarmee het niet goed gaat. Ouders mishandelen kinderen vaak uit onmacht of onkunde. Door die ouders te ontlasten kun je de situatie van een kind meteen verbeteren.

Hoe voer je een goed gesprek met de volwassene?

- Maak het gesprek niet te groot of serieus. Stel bijvoorbeeld voor een 'kopje koffie' te drinken.
- Luister goed naar de ander en stel open vragen: 'Hoe gaat het?' In plaats van: 'Het gaat niet zo goed, of wel?'
- Noem niet de signalen op die je hebt gezien, maar stel open vragen. Hopelijk vertelt de ander dan zelf over wat er aan de hand is.
- Toon begrip en oordeel niet over wat de ander vertelt.
- Kun je de ander helpen met zijn of haar probleem? Bijvoorbeeld door een keer een middag op de kinderen te passen? Een klein gebaar kan al veel steun geven.
- Kom later nog eens op het gesprek terug, misschien kun je dan iets anders voor de ander betekenen.

Praat met anderen

Een buurvrouw, leerkracht of familielid. Je bent vast niet de enige die het gezin kent en vast niet de enige die zich zorgen maakt. Misschien hoorde jij iets en heeft een ander iets gezien. In dat geval weet je samen meer over wat er aan de hand is. Daarom kun je met anderen praten. En als je je zorgen deelt, kun je ook samen nadenken over hoe je het kind kunt helpen.

Met wie kun je praten?

Het is fijn om je zorgen te delen met anderen die het kind kennen. Denk bijvoorbeeld aan:

- de leerkracht of begeleider van het kind;
- burens van het gezin;
- familieleden van het kind;
- ouders van vriendjes en vriendinnetjes van het kind.

Zo deel je je zorgen met anderen

- Door open vragen te stellen, blijf je weg van beschuldigingen.
- Trek niet te snel conclusies, roddelen helpt niemand.
- Benoem een signaal en vraag aan de ander of hij of zij deze signalen ook herkent. Bijvoorbeeld: 'Het valt me op dat ze vaak klaagt over haar dochter. Zijn er dingen die jou opvallen?'
- Vraag of de ander zich hier ook zorgen om maakt.
- Bedenk samen wat je kunt doen. Bijvoorbeeld met het kind of de volwassene praten, de situatie in de gaten houden of hulp inschakelen.

Ik maak me zorgen om een leerling

hij is de laatste tijd
opvallend stil

Veilig Thuis

Je kunt ook advies vragen aan Veilig Thuis. Bij Veilig Thuis werken mensen die naar je luisteren en meedenken over wat je kunt doen voor een kind. Maak van tevoren een lijst van de dingen die je wilt bespreken. En zorg dat je zo concreet mogelijk bent in wat jou zorgen baart. Wat zie je precies?

Als je advies vraagt, hoef je niet te vertellen over wie het gaat. Als je een melding doet, moet dat wel. In dat geval kijkt Veilig Thuis of ze een onderzoek gaan doen naar de situatie van het gezin. Dat betekent dat ze contact opnemen met het gezin en ook met school en andere organisaties die met het gezin te maken hebben. Veel mensen denken dat een kind direct uit huis wordt geplaatst als je hulp vraagt bij kindermishandeling. Dat is gelukkig bijna nooit zo. Het gebeurt alleen als het thuis echt heel onveilig is.

Ik maak me zorgen om een teamgenoot

hij zit onder de
blauwe plekken

Vraag advies of hulp

Maak je je zorgen om een kind? Of maak je je zorgen om jezelf, omdat het thuis niet goed gaat? Blijf er niet mee rondlopen!

Hier kun je terecht voor advies of hulp:

Bij direct gevaar:

bel 112

Bel Veilig Thuis voor advies, ondersteuning of melden

0800 2000

24/7 bereikbaar

Ben je kind en wil je met iemand praten?

Bel de kindertelefoon 0800 0432

Of chat via www.kindertelefoon.nl

Zoek hulp in je eigen gemeente

Ga in gesprek met een beroepskracht die voor jou vertrouwd voelt, zoals:

- huisarts;
- Interne Begeleider (IB'er) op school;
- een medewerker van het wijkteam, sociaal team of de dorpsondersteuner;
- schoolmaatschappelijk werk;
- wijkagent;
- consultatiebureau.

Meldcode voor beroepskrachten

De meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling helpt beroepskrachten bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Aan de hand van 5 stappen bepalen beroepskrachten of ze een melding moeten doen bij Veilig Thuis en of er voldoende hulp kan worden ingezet.

De vijf stappen van de Meldcode

STAP
1

Breng signalen in kaart

Breng signalen in kaart die je zorg bevestigen of ontkrachten. Beschrijf de feitelijke signalen, de vervolgstappen en leg alles zorgvuldig vast. Voer de Kindcheck uit.

STAP
2

Overleg met een deskundige collega en Veilig Thuis Midden-Brabant

Overleg met een deskundige collega om signalen te duiden. Vraag advies bij Veilig Thuis en raadpleeg eventueel een forensisch arts. Neem bij eengerelateerd geweld, huwelijksdwang of vrouwenbesnijdenis meteen contact op met Veilig Thuis.

STAP
3

Praat met de direct betrokkenen

Bespreek jouw zorgen zo snel mogelijk met de betrokkenen. Ook kinderen zijn gesprekspartner.

STAP
4

Weeg het geweld

Maak een inschatting van de aard en de ernst van de situatie op basis van de signalen, het overleg met een collega, het advies van Veilig Thuis en het gesprek met de betrokkenen. Vraag bij twijfel opnieuw advies aan Veilig Thuis. Bij een reële kans op schade: melden.

STAP
5

Beslis: Is melden nodig? Is hulpverlening nodig?

Als je de betrokkene voldoende kunt beschermen, bied of organiseer dan de noodzakelijke hulp. Als de situatie acuut of structureel onveilig is: doe altijd een melding bij Veilig Thuis en beslis samen welke hulp je zelf kunt organiseren.

Download de app 'meldcode kindermishandeling'. Deze app is speciaal voor beroepskrachten die met kinderen werken en verplicht zijn om te werken met de Meldcode. De app is laagdrempelig en praktijkgericht.

Trainingen Meldcode

Als je je zorgen maakt om een kind is het belangrijk om te weten wat je moet doen. Het Coördinatiepunt Trainingen Meldcode biedt verschillende trainingen en inspiratiesessies om te leren hoe je kindermishandeling herkent en hoe je in actie kunt komen.

Het Coördinatiepunt Trainingen Meldcode biedt trainingen en inspiratiesessies voor alle beroepskrachten, al dan niet verplicht om te werken met de Meldcode. De trainingen zijn op maat per beroepsgroep, maar bevatten wel dezelfde elementen en taal. Eenduidige begripsvorming maakt de samenwerking tussen beroepskrachten en organisaties op dit thema gemakkelijker. Daarbij sluiten de trainingen aan bij de regionale aanpak.

Het Coördinatiepunt Trainingen Meldcode is een samenwerking van de regionale Taskforce Kindermishandeling, IMW, Sterk Huis en Veilig Thuis. Het trainingsaanbod is overzichtelijk en laagdrempelig waardoor implementatie en jaarlijkse herhaling makkelijk te realiseren is. Door beroepskrachten jaarlijks een herhalingstraining te laten volgen, wordt de kans dat zij kindermishandeling signaleren tien keer groter!

Meer informatie over trainingen:
info@coördinatiepuntmeldcode.nl

‘Met deze tips kan ze iets veranderen’

Jaap, leerkracht van groep 7: *‘Op onze school werken wij met het ‘Marietje Kessels Project’, gericht op het weerbaar maken van kinderen tegen de diverse vormen van machtsmisbruik. Een van de thema’s is kindermishandeling. Onderdeel van het project is een film over de verschillende vormen van kindermishandeling waar de trainers en de kinderen samen naar kijken en nabespreken. In de nabespreking gaf een kind aan dat hij zich helemaal herkent in een scène. Hij vertelde dat ook zijn moeder hem en zijn twee broertjes regelmatig slaat. De trainer heeft dit besproken met school. Daar schrokken ze wel enorm van.*

De school heeft vervolgens beide ouders uitgenodigd voor een gesprek. De moeder gaf meteen toe dat ze de kinderen regelmatig slaat. Haar man is al vroeg de deur uit, de kinderen zijn druk en het is al snel een chaos aan het ontbijt. De enige manier om de kinderen in het gareel en op tijd op school te krijgen, is om klappen uit te delen. Net als vroeger bij haar thuis. Ze weet niet hoe het anders moet. Het schoolmaatschappelijk werk heeft geregeld dat ze opvoedondersteuning en tips krijgt hoe ze rustig met de jongens om kan gaan. Het gaat nu veel beter met haar. Ze is blij dat haar zoon gepraat heeft en de school hen voor een gesprek heeft uitgenodigd. Met de tips en ondersteuning kan ze haar gedrag gaan veranderen.’

Herken jij de signalen van kindermishandeling?
Kom in actie. Want er is altijd iets wat je kunt doen.
Ook als je twijfelt.

zorgenomeenkind.nl

Als je uit elkaar gaat

Een scheiding heeft een grote impact op kinderen. Ondanks dat jullie uit elkaar gaan, blijven jullie samen ouders. Op alsjeuitelkaargaat.nl lees je alles over wat je moet regelen bij een scheiding.

Deze folder is ontwikkeld door de regionale Taskforce Kindermishandeling en bedoeld voor inwoners van Regio Hart van Brabant (gemeenten Dongen, Gilze-Rijen, Goirle, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk).

